

HISVOICE.CZ

1. Akční Bledá a sošná Chata

03.12.2021 hisvoice.cz

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** NDM (2); Divadla; Jiřího; Myrona

Sedmačtyřicátý ročník festivalu Hudební současnost Ostrava uvedl kromě několika koncertů i dvě opery současných českých autorů. Věčná slečna Bledá s podtitulem Operní nejistota pro široké masy je již třetí týmovou operou skladatelského tandemu Markéta Dvořáková – Ivo Medek. Operní instalace Chata v Jezerní kotlině

je dílem jednoho z nejnadanějších a neoriginálnějších současných autorů Františka Chaloupky. Oběma operám bylo společné nejen nezvyklé prostředí, ve kterém se odehrávaly, ale také skutečnost, že ani jedna z nich nebyla operou ve standardním slova smyslu. U Bledé šlo o dílo "site-specific" vytvořené pro Zemanovu kavárnu na Josefské ulici v Brně v rámci projektu Hausopera. Pro ostravské provedení v kavárně **Divadla Jiřího Myrona** nebyla vytvořena jiná verze, diváci byli pouze uvedeni do souvislostí úvodní řečí režiséra Jiřího Nekvasila.

V případě Chaloupky a jeho Chaty v Jezerní kotlině šlo – slovy autorů – o operní instalaci. Zcela v kontrastu k Bledé byla Chata sošnou, statickou inscenací bez nejmenšího pohybu. Jediným pohybem tak byly snad jen nástupy, které dával saxofonista Pavel Zlámal svým třem spoluhráčům. A potom také mnutí ručiček dvou malých chlapců, kterým byla zřejmě zima, neboť museli setrvat u imaginárního ohniště ve stejné poloze po celou dobu opery.

První zmiňované představení bylo situováno do kavárny, a tak diváci seděli u stolečků a stali se součástí prostředí, ve kterém se příběh odehrával. Režie Jiřího Nekvasila rozehrála celý prostor, který navíc architektonicky zvětšovala jedna stěna plná zrcadel. Hrál se všude mezi stoly i za barovým pultem. Aktéry byly dvě hlavní postavy – slečna Bledá a pan Bartoš – a sbor komentátorek. Statickou figurou byla role herce-zákazníka, sedícího u stolečku a pojidajícího po celou dobu opery velký kus dortu. Tuto vtipnou postavu ztvárnil Daniel Poledňák. V roli slečny Bledé se představila výborná Aneta Bendová Podracká, jejíž kvality už známe mj. z festivalů Ostravské dny a NODO. Roli pana Bartoše si napsal na míru Josef Škarka – zároveň autor libreta a iniciátor projektu Hausopera. Jeho projev je strhující a naprosto precizní. Fantastický výkon předvedlo také devět dívek z Operního studia **NDM** pod vedením Lenky Živocké. Kromě obdivuhodné intonační čistoty a hereckého nadání zaujalo především jejich umění artikulace. Navzdory často překotným rytmickým útvarům, které bylo nutno zpívat syrrymicky, bylo dívkám skvěle rozumět každé slovo. Také obě hlavní postavy byly intonačně, rytmicky i herecky naprosto skvělé a rozumět jim bylo takřka vše, ačkoli byly mnohdy otočeny zády k části publika a jejich hlasy nebyly nijak nazvučeny.

Vše doprovázela "kavárenská kapela" skládající se z flétny (Petra Olajcová), akordeonu (Marcela Kysová), violoncella (Nikos Engonidis) a xylofonu a soupravy perkusí (Jiří Smrčka).

V jejich partech jsme si mohli všimnout spojení tradičních harmonických postupů s nejrůznějšími výtvarnými rozšířenými technikami hry na akustické nástroje včetně různých zvukových efektů, šustotů, výdechů, ševelení. V jednu chvíli hráči vstupují do hry i svým hlasem s jakousi ozvěnou textu zpívaného sborem. Dirigent Filip Urban, který celé představení navštívil a také jej svou taktovkou bezpečně provázal až do zdárného konce, si pro tuto příležitost odskočil ze svého studijního pobytu v Drážďanech.

Celá inscenace působila svěže, energicky a propracovaně. Neplánovaný vtíp v podobě poplašného hlášení divadla byl načasován natolik dokonale, že kdyby pan Bartoš neupozornil na to, že se nejedná o součást představení, tak jsem přesvědčen, že by většina diváků odešla s dojmem, že to tak mělo být.

Druhou operu, volnou adaptaci Foglarovy Chaty v Jezerní kotlině, jsme mohli vidět v galerii PLATO Ostrava, ve vyhrazené části s velmi zajímavou akustikou, podpořenou betonovou arénou a střechem pyramidového typu. O režii a scénografii se postaral Tomáš Moravanský alias Panáček. Diváci se posadili všude v prostoru arény, kdo chtěl, mohl si vzít do rukou jednu z volně ležících kytar sloužících jako součást scénografie. Uprostřed arény "hořelo" ohniště, u kterého seděli dva kluci, opět zpěváci Operního studia **NDM**. Po okrajích arény naproti sobě stáli čtyři saxofonisté z Dunami ensemble Brno: Pavel Zlámal, Radim Hanousek, Antonín Mühlhansel, Ondřej Dvořák. Díky tomuto rozestavení a velkému, prázdnému prostoru s vysokou střechem se všechny zvuky krásně nesly a prolínaly. Vše bylo velmi matematické, geometrické a meditativní. Hra s nástupy, ostinátními figurami a rytmickými nepravidelnostmi doplněna chvějícími se chlapeckými hlasy působila klidně, rozjímavě, propracovaně, ale zároveň z ní číselná dětská hravost. Na rozdíl od první opery zde měli zpěváci party. Důvodem byl zřejmě nejen fakt, že se jednalo o dětské (tedy ne tolik průrazné) hlasy, ale i možnost dalšího procesování zvuku. Dramaturgicky a zvukově velmi osvěžující shledávám část, kdy si všichni hráči vyměnili svůj nástroj (tedy saxofon) za ukulele. Škoda jen, že v tento moment nemohli i diváci hrábnout do strun svých dekorativních kytar. Celé představení bylo zastavením, meditací a účinnou regenerující lázní.

[« zpět na začátek](#)